

Chlordan

Expozice populace chlordanu je zjišťována od roku 2002. Podrobné informace o monitoringu jsou uvedeny v publikacích Státního zdravotního ústavu v Praze, popisujících dietární expozici člověka v ČR (Ruprich aj., 2003 – 2013).

Analytické údaje:

V období 2012/2013 bylo analyzováno 220 tzv. reprezentativních kompozitních vzorků (jeden průměrný spotřební koš potravin pro ČR), které představovaly 205 druhů potravin v podobě 3696 individuálních vzorků (metoda B). Meze stanovitelnosti analytické metody se pohybovaly, v závislosti na povaze matrice a metody, v rozmezí:

Látka	Anal. metoda	Minimální LoQ	Maximální LoQ	Jednotka
alfa-chlordan	B	0.002	0.080	ug/kg
gama-chlordan	B	0.002	0.080	ug/kg
oxy-chlordan	B	0.002	0.080	ug/kg

Charakter reziduí: chlordan = alfa-chlordan, CAS 5103-71-9 + gama-chlordan, CAS 5103-74-2 + oxy-chlordan, CAS 27304-13-8.

Charakterizace nebezpečí:

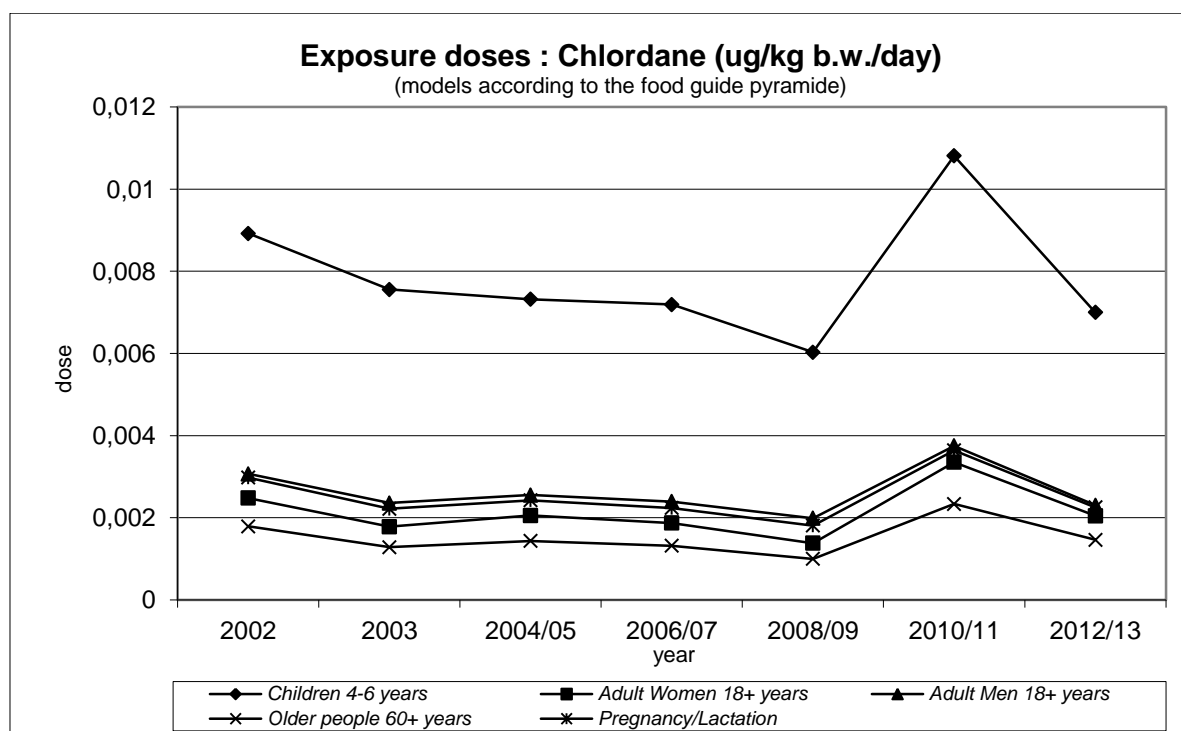
Limitní expoziční hodnota doporučená JMPR FAO/WHO (CA, 1994) v podobě PTDI je stanovena ve výši 0.0005 mg / kg t.hm. / den. Limitní expoziční hodnota je stanovena jako suma alfa(cis)-chlordanu (CAS 5103-71-9) + gama(trans)-chlordanu (CAS 5103-74-2) v případě potravin rostlinného původu a v případě potravin živočišného původu se ještě přičítá obsah v tuku rozpustného oxy-chlordanu (CAS 27304-13-8). RfD pro technický chlordan (CAS 12789-03-6) (IRIS 2014, poslední revize hodnoty - 1998) byl stanoven rovněž ve výši 0.0005 mg / kg t.hm. / den. OSF (IRIS 2014, poslední revize hodnoty - 1998) byl stanoven ve výši 3.5 E-1.

Hodnocení expozice:

Odhad expoziční dávky pro průměrnou osobu v populaci ČR byl vypočten jako suma alfa-chlordanu + gama-chlordanu + oxy-chlordanu. Dávka činila 0.4 % PTDI a 0.4 % RfD.

Trend expozičních dávek:

Srovnání bylo provedeno pomocí modelu doporučených dávek potravin. Po zvýšení expozice v minulém období došlo k opětovnému snížení.

Významné expoziční zdroje:

V období 2012/2013 byla kontaminace zaznamenána u potravin živočišného i rostlinného původu. Hodnoty záchytů však byly velmi nízké.

Charakteristika rizika a závěry pro řízení zdravotních rizik:

Zjištěná expoziční dávka nepředstavuje vážné zdravotní riziko pro populaci v ČR. Chlordan nebyl v ČR údajně nikdy oficiálně používán. Kontrola by proto měla sledovat především potraviny z dovozu.

Výběr 10 nejvyšších analytických záchytů sumy alfa-chlordanu, gama-chlordanu a oxy-chlordanu v období 2012/2013 po přepočtu na hodnotu „jak nakoupeno“:

n = 220 (74 pozitivních)

Region	Rok	C	C (sd)	Jednotka	Název
R	2013	2,31	0,29	µg/kg	RYBY MARINOVANE
R	2012	1,90	0,26	µg/kg	ZELENINA CIBULOVA
R	2012	1,02	0,10	µg/kg	MASLO
R	2012	0,64	0,19	µg/kg	LUPINKY BRAMBOROVE
R	2012	0,60	0,09	µg/kg	SADLO VEPROVE
R	2012	0,59	0,14	µg/kg	MARGARINY
R	2013	0,57	0,04	µg/kg	MARGARINY
R	2012	0,55	0,08	µg/kg	KORENI
R	2012	0,53	0,06	µg/kg	KONZERVY RYBI
R	2013	0,46	0,12	µg/kg	KLOBASY